

HET JONGETJE, DE LAMP EN DE STORM

DOOR J. LENS

EEN GEZELLIGE, HOOGE KAMER IN EEN
oud huis.

In het midden een ronde tafel. Daarboven een petroleumlamp, waarnaar het jongetje heel lang kon zitten kijken. 't Was een lamp belge, had hij moeder hooren zeggen, toen de oude lamp met haar betrekkelijk zwakke, gelige schijnsel naar 't keukentje was verhuisd om plaats te maken voor dit lichtwonder.

't Was een „brander” met een tafeltje er in, waarom de vlammen zich welfden binnen de veilige omhulling van een gebogen lampeglas.

Het jongetje verlangde iederen avond naar het oogenblik, dat de lamp aangestoken werd.

Eerst werd ze aan een ring onder de peer omlaag getrokken. Dat moest heel voorzichtig gebeuren, vooral als de lamp vol olie was, anders kon de olie wel eens boven de pit schommelen, en dan — ja, daar dacht hij liever maar niet aan; want hij was afschuwelijk bang voor brand.

Het was een iederen avond weerkerende ceremonie, dat aansteken van de lamp. Zijn moeder moest toch wel heel erg knap wezen en véél, o zoo veel durven! Ze draaide even aan de pit, lichtte het glas op, en hield dan een aangestoken lucifer boven de kous, die ging branden. Een oogenblik was de vlam onregelmatig, walmend, tot moeder het glas er op drukte. Dan was er dat wonder van die gebogen vlam, die rustig opflakkerde.

Het jongetje keek naar de kleuren.

Daar was geel in en véél rood.

Hij probeerde de vlammenrafels te tellen, maar hij kon het niet ver genoeg brengen.

„Moeder, wat komt er na zes?” vroeg hij.

„Wel, zeven natuurlijk.”

„En dan?”

„Kom, dat weet je immers wel: acht, en negen, en tien! Kijk maar op je vingers!”

Ja, dat kon hij, zijn vingers tellen.

Hij begon weer.

„Moe,” stopte hij ineens, „dit is mijn linkerhand, niet-waar?”

„Ja, hoe kom je daaraan?”

„Kijk eens, moe, op dit vingertje zit een bruin vlekje, en die hand is mijn linker!”

Dat was óók een ontdekking geweest voor hem. Sedert zijn zus hem eens had uitgelachen, omdat hij niet ééns wist, wat zijn linkerhand was, had hij er dát op gevonden: die vinger met dat bruine vlekje, dat moeder er nóóit af kon wasschen, zat aan zijn linkerhand.

Rustig brandde nu de lamp, gelijkmatig een vriendelijk licht schijnend over de tafel en de naaste omgeving daarvan. Buiten dien lichtcirkel was de schemer, en in de hoeken, tegen de balken van het plafond, klom de duisternis op.

Donker, daar was hij bang voor.

Hij bevolkte de duisternis met wonderlijke wezens, soms met angstwekkende dierkoppen. Hij zag wel eens, als hij achter het gordijn om, den donkeren winteravond in keek, op het dak aan den anderen kant van de steeg katten sluipen.

Ook in de jagende avondwolken zag hij dieren.

Vader vertelde hem wel eens, maar moeder nog meer. En van grootvader had hij, toen hij erg ziek was, twee sinaasappelen gekregen en een boek met „beesten.” Geen Zondag ging voorbij, of vader moest van die dieren vertellen: van de olifanten en de beren en de leeuwen en die heele groote walvisschen ook.

Al die dieren zag hij weer: overdag, als hij, met zijn gezichtje tegen de ruiten gedrukt, het spel van de wolken naging; des avonds, als in de donkerte der kamerhoeken de gestalten levend voor hem werden. Dan had hij geen speelgoed noodig, maar kon hij zich langen tijd aan het spel zijner gedachten overgeven.

Er waren meer wonderlijke dingen in zijn wereld.

Daar had je den wind.

Die kon toch zoo gieren rondom het oude huis, dat met zijn dak boven de omringende huizen uitstak.

Zoolang hij in de huiskamer was, in den vertrouwelijke lichtschijs van moeders mooie lamp, hinderde het windgegier hem niet. Hij luisterde er naar, hoe de valwinden met groote snelheid den schoorsteen invielen, zoodat soms de rook van de kolenkachel de kamer insloeg. Hij deed of hij het naar vond, omdat moeder het naar vond: dien kolendamp in de kamer was ze niets op gesteld, vooral niet als je heelemaal geen raam kon open zetten. En dan die vette rook tegen de meubeltjes, dat was meer dan de Hollandsche huisvrouw kon verdragen.

De ramen rinkelden in hun sponningen; soms hoorde je met kletterend geraas een dakpan neervallen op de straat.

„En nu die arme menschen op zee!” kon moeder verzuchten. Hij wist al, dat als in die week het vischvrouwje naar boven zou komen, het gesprek zou loopen over de zee, en of er nog visschers waren omgekomen. Het vrouwje wist den juisten toon te treffen om moeders hart te verteederen.

Het jongetje bleef wat afzijdig, was schijnbaar druk met zijn blokkendoos bezig. Doch hij hoorde alles, en wist het verhaal van Teun, die vlak bij de kust in een razenden storm van de bom was afgeslagen, „en nooit meer wat 'cheurd of 'ezien, mensch” op een prik, en hij ziet nu nog hoe ze met een punt van haar zwarte schort de tranen wegveegde.

Zoo kwam hij tot de ontdekking, dat de wind ook véél kwaad kon doen; de menschen aan het huilen kon brengen.

Hij dacht er op zijn manier veel over na.

Maar als hij weer voor het raam stond, en de bladeren van de boomen aan de overzijde van het water zag afslaan en het zwiepen der hooge olmenkruinen naging, dan voelde hij zich één met het rythme van den wind en dacht hij niet meer aan 't vischvrouwje en haar Teun.

Als hij in bed lag, werd het even anders.

Moeder zette hem altijd eerst, voor zijn bedje, op de knietjes. Dan vouwde hij de handjes: „Heer, bewaar me dezen nacht, Amen.” Even nog knuffelde moeder hem, als ze hem onderdekte. En altijd kwam de vraag: „Deur open!” Want als die deur op een kier stond, kwam daar een streep van het vertrouwde licht van moeders lamp door. En tusschen de gierende windgeluiden, waarvoor hij onder de dekens wegkroop, door, hoorde hij nog wel iets van het bekende beweeg van moeder, dat bekende, dat de wreede wondere dieren van hem weghield, tot hij rustig in slaap viel.

Foto E. Meerkämper uit Agla-Fototijdschrift

Kerstmis in Davos

om het huis heen het gebulder van den wind. Nog een kreet: „Moeder!” die uitkwam boven het geraas om hem heen. Toen ging de deur open, en zag hij het licht en in dat licht moeders gestalte, die hem opving in haar armen, hem suste, en hem meenam het licht in.

Knipperend kwam hij binnen.

Zóó had hij eigenlijk de kamer nog nooit gezien. De zusjes zaten nog op; vader kwam beneden.

Het jongetje vlijde zich tegen moeder aan.

Nog beefde hij ná, als weer een pan met wild gekletter neerkwam op de straatsteenen, of als de storm sloeg tegen de in hun sponningen zuchtende en steunende ruiten.

„Het is ook zulk weer,” troostte moeder hem.

En vader streek hem eens over de klamme haren.

„Was je bang?” vroeg vader met een zachten, vriendelijken klank in zijn stem.

Hè, dat was fijn, zoo vertroeteld te worden. En al de schrik werd in deze heerlijk-intieme sfeer ontladen in een huilbui.

Hij huilde niet gauw, het jongetje. Maar nú kwam het ineens. Sterker dan de verwondering en de verbazing, die anders zijn tranen bedwongen, was nu het heerlijke gevoel van den schrik en wat daarop volgde.

„Laat maar rustig uithuilen, dat is goed,” maande vader, toen moeder en de zusjes zich uitputten in liefkoozingen om hem maar tot bedaren te brengen.

En hij huilde, tot het gegier en gebulder hem weer begonnen te boeien.

Nu, in moeders veiligen arm, was hij niet meer bang. Zelfs niet, toen met groot geraas de schoorsteen naar beneden kwam in de straat naast het huis.

„Gelukkig, dat de kachel niet brandt,” meende vader, „anders gaf het ongelukken.”

Het rommelde na in den schoorsteen.

Het jongetje zag de verschrikte gezichten van de zusjes. Hij zag ook moeders handen, die nu gevouwen waren. En hij wist al wat dat beteekende.

„Moe bidt aan onzen Lieven Heer,” zeide hij.

En moeder zeide: „Ja, kinderen, onthoudt maar allemaal: Dien God bewaart, is wèl bewaard. Als Hij over ons waakt, kan ons geen onheil genaken.”

Hij begreep die woorden niet. Onheil en genaken. Maar hij onderging de stemming van vertrouwen. Hij vlijde zich weer tegen moeder aan.

Den volgenden morgen, toen hij wakker werd, scheen de zon.

De storm.

Weer woedde die rondom het oude huis.

Met moeite was het jongetje ingeslapen, diep onder de dekens gedoken, was hij vèr weg van het rumoer om hem heen.

Maar vader en moeder waakten. En de zusjes waren er ook, en den lichtglimp had hij gezien, tot hij weggedoken was.

Vader en moeder waakten.

Ze waren niet gerust. De storm werd te hevig. Van de boomen aan de overzijde was er al één met groot geraas komen neervallen, zoodat het water in de vaart hoog opgespat was.

Telkens kletterde er een pan van het dak.

Op den zolder was met scherp gerinkink een ruit ingeslagen, en toen was vader het gat gaan dekken, door er planken voor te slaan.

Dát ongewone geluid had het jongetje gewekt.

Met een angstschreeuw was hij zijn bed uitgesprongen. Maar hij miste de bekende lichtstreep. Hij hoorde